

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Менеджменту

“ ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан ФЕУ

Владислав КОРОЛЬКОВ

“ _____ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 04 ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: _____ « Менеджмент організацій та адміністрування» _____
(назва освітньої програми)

Спеціальність: _____ 073 «Менеджмент» _____
(найменування спеціальності)

Галузь знань: _____ 07 «Управління та адміністрування» _____
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: _____ бакалавр _____
(назва ступеня вищої освіти)

Запоріжжя – 2022 рік

Робоча програма «Вступ до фаху» для здобувачів вищої освіти, галузь знань 07
Управління та адміністрування, спеціальність 073 «Менеджмент». Запоріжжя,
2022. 23 с.

15 серпня 2022 року

Розробник: Петро ГУДЗЬ, професор кафедри менеджменту НУЗП, д.е.н., проф.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від 29.08.2022 року №1

Завідувач кафедри менеджменту

_____ Тетяна ПУЛІНА
(підпис)

“_29_”__серпня_2022 року

Схвалено методичною комісією факультету економіки та управління

Протокол від 29.08.2022 року № 32

“_29_”__серпня_2022 р. Голова _____Владислав КОРОЛЬКОВ
(підпис)

©Запоріжжя, 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <i>07 менеджмент та адміністрування</i>	обов'язкова, нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): <i>073 «Менеджмент»</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5,25 самостійної роботи студента – 9,75	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		30 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		76 год.	110 год.
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% до 65%

для заочної форми навчання – 7% до 93%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надати майбутнім фахівцям необхідні знання з менеджменту та ролі менеджера в ефективному управлінні підприємствами. Ознайомити студентів з особливостями майбутньої спеціальності 073 «Менеджмент» освітня програма «Менеджмент організацій та адміністрування», кваліфікаційними характеристиками менеджера-економіста, зі змістом, структурно-логічною схемою навчання, з навчальним планом та стандартом освіти зі спеціальності. Визначення значущості майбутньої професії та вклад в вирішення проблеми щодо формування і розвиток управлінського потенціалу суб'єктів господарської діяльності регіону.

Завданням вивчення дисципліни є:

- ознайомити з основними напрямками професійної діяльності бакалавра, спеціаліста, магістра зі спеціальності 073 «Менеджмент»;
- розглянути основні види економічної діяльності, виробничі функції, типові завдання та уміння, які повинен мати бакалавр, спеціаліст та магістр з менеджменту організацій;
- ознайомити з навчальними планами, ОП підготовки фахівців з спеціальності 073 «Менеджмент»;
- ознайомити з організацією навчального процесу, організацією науково-дослідної роботи, інформаційно-методичного забезпечення та інше.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати

загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності:

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо;

СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності;

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Очікувані програмні результати навчання:

Програмні результати навчання ОП	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Поєднання лекцій, практичних занять. Презентації (колективні, індивідуальні). Кейси. Ділові ігри «Студентський кейс-чемпіонат». Робота в малих групах. Управлінські ситуації з прийняття рішення. Диспути. Написання тез доповідей. Методи – «мозковий штурм», метод «перевернутого класу». Методи самонавчання.	- поточний та рубіжний контроль, практичні заняття, тести, практичні завдання); - модульний контроль (самостійне опрацювання тем, усне і письмове опитування, підготовка презентацій, формування і презентація наукових доповідей (тези, есе); сертифікат від <i>Prometheus, EdEra</i> «Менеджмент», два рубіжних контролю знань, підсумковий тест семестровий контроль (іспит)
ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового-го способу життя	Поєднання лекцій, практичних занять. Презентації (колективні, індивідуальні). Кейси. Ділові ігри «Студентський кейс-чемпіонат». Робота в малих групах. Управлінські ситуації. з прийняття рішення. Диспути. Написання тез доповідей. Методи – «мозковий штурм», метод «перевернутого класу». Методи самонавчання..	- поточний та рубіжний контроль, практичні заняття, тести, практичні завдання); - модульний контроль (самостійне опрацювання тем, усне і письмове опитування, підготовка презентацій, формування і презентація наукових доповідей (тези, есе); сертифікат від <i>Prometheus, EdEra</i> «Менеджмент», два рубіжних контролю знань, підсумковий тест семестровий контроль (іспит)
ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	Поєднання лекцій, практичних занять. Презентації (колективні, індивідуальні). Кейси. Ділові ігри «Студентський кейс-чемпіонат». Робота в малих групах. Управлінські ситуації. з прийняття рішення. Диспути. Написання тез доповідей. Методи – «мозковий штурм», метод «перевернутого класу».. Методи самонавчання..	- поточний та рубіжний контроль, практичні заняття, тести, практичні завдання); - модульний контроль (самостійне опрацювання тем, усне і письмове опитування, підготовка презентацій, формування і презентація наукових доповідей (тези, есе); сертифікат від <i>Prometheus, EdEra</i> «Менеджмент», два рубіжних контролю знань, підсумковий тест семестровий контроль (іспит).
ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	Поєднання лекцій, практичних занять. Презентації (колективні, індивідуальні). Кейси. Ділові ігри. «Студентський кейс-чемпіонат». Робота в	- поточний та рубіжний контроль, практичні заняття, тести, практичні завдання); - модульний контроль (самостійне опрацювання тем, усне і письмове опитування, підготовка презентацій, формування і

	малих групах. Управлінські ситуації. з прийняття рішення. Диспути. Написання тез доповідей. Методи – «мозковий штурм», метод «перевернутого класу».. Методи самонавчання..	презентація наукових доповідей (тези, есе); сертифікат від <i>Prometheus, EdEra</i> «Менеджмент», два рубіжних контролю знань, підсумковий тест семестровий контроль (іспит).
--	---	---

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Структурно-логічна схема навчання за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Тема 1. Академічна доброчесність в освітньому та науковому середовищі.

Принципи, фундаментальні цінності, норми академічної доброчесності та етики академічних відносин. Правила дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками. Види порушень академічної доброчесності та академічної етики під час реалізації освітнього процесу. Заходи з формування доброчесного академічного середовища. Академічна відповідальність. Інституційне забезпечення адміністрування за академічною доброчесністю. Кодекс академічної доброчесності. Перевірка наукових робіт на плагіат.

Культура поведінки у ВНЗ. Особисті якості й етика. Вироблення особистісних якостей. Гардероб чоловічий і жіночий. Адаптація до нових умов життя й навчання. Молодість, краса й здоров'я. Робота на лекції. Завдання на лекції. Конспектувати – конструктивно записувати матеріал. Гарний конспект як допомога при підготовці до іспитів. Основні помилки при конспектуванні лекцій. Ефективні способи ведення конспекту. Робота з літературою. Читання – основний спосіб навчання. Рекомендації зі збільшення ефективності читання. Активне читання. Основні недоліки традиційного методу читання. Швидке читання.

Ефективне використання часу. Планування часу, класифікація завдань. Розпорядок робочого дня. Основні правила економії робочого часу. Публічні виступи – підготовка й проведення.

Тема 2. Організація навчально-виховного процесу в університеті

Концепція підготовки фахівців-менеджерів. Кваліфікація менеджер з адміністрування та її визначальні риси.

Навчальний план підготовки фахівців як путівник студента. Структура навчального плану та функціональних і операційних етапів підготовки фахівців-менеджерів.

Види професійної управлінської діяльності в університеті. Ректорат: завдання і функції корпоративного топ-менеджменту. Деканат та його функції. Випускова кафедра та її функції.

Взаємодія студента і оргструктур освіти у підготовці фахівця з менеджменту.

Тема 3. Система організації особистої праці менеджера та етичні проблеми менеджменту

Самостійна робота студента та її види й форми. Вимоги до оформлення творчих робіт студентів. Права і обов'язки студентів.

Самоменеджмент: визначення цілей і завдань, управління бюджетом часу.

Професійна етика. Етика менеджменту й бізнесу. Основні концепції етики бізнесу. Моральні принципи менеджера. Етика внутрішньо фірмових відносин. Етичний аспект прийняття управлінських рішень. Ділова етика в Україні. Етичні проблеми міжнародного бізнесу.

Студентська група як об'єкт управління. Формування внутрішньо корпоративних відносин у колективі: форми та інструменти. Студентське самоврядування. Дрес-код менеджера.

Тема 4. Поняття менеджменту як науки й мистецтва управління

Базові поняття, теорія і господарська практика менеджменту. Поняття «управління» й «менеджмент» у широкому й вузькому змісті слова. Історичний корінь поняття «менеджмент». Менеджмент як мистецтво, наука, процес, функція й апарат управління. Система знань про менеджмент. Менеджмент як «забезпечення виконання робіт за допомогою інших осіб». Менеджер – професійний керуючий. Зміна ролі й значення менеджера в суспільстві. Сучасний погляд на сутність менеджменту.

Сутність, мета та завдання науки менеджмент. Місце та роль менеджменту у системі економічних знань. Взаємозв'язок менеджменту з іншими науками.

Тема 5. Історія управлінських вчень

Зародження менеджменту в древніх цивілізаціях. Перша управлінська революція й мистецтво управління в Древньому Єгипті. Мистецтво управління у Вавилоні. Другі й третя управлінські революції. Розвиток теорії й практики управління в Древній Греції й Римі.

Менеджмент в епоху Відродження. Н. Макіавеллі й вплив його ідей на розвиток західноєвропейського менеджменту. Розвиток управлінської практики в Англії. Особистість Ш.Оуена і його внесок у розвиток практики й теорії менеджменту. Ф.У. Тейлор основоположник наукового управління виробництвом. Послідовники Ф. Тейлора. Внесок Г. Форда і його система управління. А. Файоль і сутність його «теорії адміністрації». Основні принципи управління, сформульовані А. Файолем. Адміністрування як провідна операція управлінської діяльності і її основні функції. Основні вимоги до якостей менеджера. Л. Урвік і принципи побудови формальної організації. Проблема лідерства й структури влади в роботах М. Вебера. Психологічний аспект менеджменту в роботах М.П. Фоллет. Особистість Е. Мейо і його внесок у розвиток філософії менеджменту. Основні положення доктрини «людських відносин». Системний підхід школи науки управління. Ситуаційний підхід школи науки управління. Системний аналіз і математичні методи в управлінні. Метод дослідження операцій і шляхи його розвитку.

Управлінський аспект перебудови й перехід до ринкового регулювання. Управлінські ідеї економістів-лауреатів Нобелівських премій з економіки.

Змістовий модуль 2. Функціональний менеджмент підприємств та організацій

Тема 6. Менеджмент як вид професійної трудової діяльності

Праця та її психологічні ознаки. Стиль трудової діяльності. Менеджмент як професія. Професіограма менеджера. Основні функції управління. Організація як об'єкт управління. Організаційна культура. Ролі менеджера. Головні завдання менеджменту. Основні види менеджменту. Виробничі функції, типові завдання діяльності менеджера та уміння щодо їх вирішення. Планувальна функція менеджера. Розроблення тактичних та оперативних планів поточної діяльності. Планування потреби у ресурсах (матеріальних, фінансових, трудових). Планування розвитку організації та її конкурентоспроможності. Розроблення проекту бізнес-плану. Моніторинг і впровадження нововведень. Аналіз стану та динаміки попиту. Планування особистої роботи.

Організаційна функція менеджера. Поєднання усіх видів ресурсів, організування колективної праці по досягненню місії організації. Організація праці. Реалізація управлінських рішень. Підготовка документів до створення підприємств. Розподіл повноважень. Вибір і здійсненієм раціональних форм організації управління. Встановлення та підтримання взаємовідносин із зовнішнім середовищем. Забезпечення соціального захисту працівників. Забезпечення охорони праці та техніки безпеки. Мотиваційна функція менеджера. Використання ефективних систем мотивації та оплати праці. Підтримання сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі.

Контрольна функція менеджера. Оперативне контролювання забезпеченості ресурсами, додержання технолога. Контролювання охорони праці та техніки безпеки. Оперативне контролювання якості продукції. Забезпечення дотримання норм природоохоронного законодавства. Контроль виконання рішень та підтримання виконавської дисципліни. Підготовка звітів про діяльність. Координаційна функція менеджера. Оперативне регулювання та диспетчеризація діяльності. Профілактика конфліктних ситуацій та вирішення конфліктів. Регулювання поведінки персоналу в процесі діяльності підприємства.

Тема 7. Функція планування

Сутність планування як функції управління. Стратегічне та оперативне планування. Базові засади формування стратегій розвитку підприємства

Тема 8. Функція організації

Сутність функції організації та базові передумови побудови структур управління. Види організаційних структур управління. Оргограма. Організаційна культура. Поняття організаційного дизайну. Організаційні зміни та їх види.

Тема 9. Функція мотивації. Сутність мотивації як функції управління. Економічні та неекономічні методи мотивації персоналу.

Тема 10. Функція контролю. Сутність та призначення контролю. Процес контролю. Види управлінського контролю

Змістовний модуль 3. Менеджмент в епоху цифровізації

Тема 11. Професійні й особисті якості менеджера

Психологічна структура особистості менеджера й характеристика її основних елементів. Структурні елементи придатності людини до роботи. Професійні якості менеджера. Професійні навички менеджера. Культура менеджера і її структура.

Принципи роботи менеджера як суб'єкта управління. Якісні характеристики менеджера. Особливості якісних характеристик керівників

вищого рівня. Кваліфікаційні вимоги до менеджера, зорієнтованого на конкурентоспроможність організації.

Зміст і здатності менеджера вирішувати проблеми та задачі соціальної діяльності. Зміст здатностей менеджера вирішувати проблеми та задачі соціальної діяльності. Формування стійкого світогляду, правильного сприйняття сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, духовної культури. Формування політичної свідомості, культури та плюралізму. Займати активну життєву та громадянську позицію. Поділяти соціальну відповідальність за діяльність організації. Здатність до ефективної комунікаційної взаємодії. Здатність до здорового способу життя, засвоєння нових знань, самовдосконалення.

Тема 12. Лідерство в системі менеджменту. Сутність та моделі лідерства. Гендерний та інтелектуальний складники в менеджменті.

Тема 13. Управління командною роботою в організаціях. Управління групами в організаціях. Формування команд організації. Типи команд. Управління командами. Управління конфліктами в командах .

Тема 14. Комунікативний менеджмент в організації. Сутність та значення комунікацій. Інформаційне середовище комунікацій. Розвиток комунікативних навичок .

Тема 15. Сучасні концепції менеджменту та практичні аспекти менеджменту XXI ст.

Системний підхід в менеджменті. Ситуаційний підхід в менеджменті. Процесний підхід. Менеджмент змінами. Тайм-менеджмент. Особливості менеджменту віртуальних організацій. Менеджмент організації в умовах цифровізації. Менеджмент віртуальними організаціями.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Структурно-логічна схема навчання за спеціальністю 073 «Менеджмент»												
Тема 1. Академічна доброчесність в освітньому та науковому середовищі	8	2	-	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 2. Організація навчально-виховного процесу в університеті	8	2	1	-	--	5	9	2	-	-	-	7
Тема 3. Система організації особистої праці менеджера та етичні проблеми менеджменту	8	2	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема 4. Поняття менеджменту як науки й мистецтва управління	8	2	1	-	--	5	7	-	-	-	-	7
Тема 5. Історія управлінських вчень	8	2	1		-	5	10		2		-	8
Разом за змістовим модулем 1	40	10	4	-	-	26	42	2	2	-	-	38
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Функціональний менеджмент підприємств та організацій												
Тема 6. Менеджмент як вид професійної трудової діяльності	8	2	1		-	5	7	-	-	-	-	7
Тема 7. Функція планування	8	2	1		-	5	7	-	-	-	--	7
Тема 8. Функція організації	8	2	1		-	5	7	-	-		-	7
Тема 9. Функція мотивації	8	2	1		-	5	8		1		-	7
Тема 10. Функція контролю	8	2	1			5	8		1		-	7
Разом за змістовним модулем 2	40	10	5			25	37	-	2		-	35
Модуль 3.												
Змістовний модуль 3. Менеджмент в епоху цифровізації												
Тема 11. Професійні й особисті якості менеджера	8	2	1			5	7	-	-	-	-	7
Тема 12. Лідерство в системі менеджменту	8	2	1			5	9	-	1	-	-	8

Тема 13. Управління командною роботою в організаціях	8	2	1			5	8	-	1	--	--	7
Тема 14. Комуникативний менеджмент в організаціях	8	2	1			5	7	-	--	-	-	7
Тема 15. Сучасні концепції менеджменту та практичні аспекти менеджменту ХХІ ст.	8	2	1			5	10	2		-	-	8
Разом за змістовим модулем 3	40	10	5		12	25	41	2	2	-	-	37
Усього годин	120	30	14	-		76	120	4	6	-	-	110

Таблиця 4

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин денна	заочна
1	Тема 1. Академічна доброчесність в освітньому та науковому середовищі	-	
2	Тема 2. Організація навчально-виховного процесу в університеті	1	
3	Тема 3. Система організації особистої праці менеджера та етичні проблеми менеджменту	1	
4	Тема 4. Поняття менеджменту як науки й мистецтва управління	1	
5	Тема 5. Історія управлінських учень	1	2
6	Тема 6. Менеджмент як вид професійної трудової діяльності	1	
7	Тема 7. Функція планування	1	
8	Тема 8. Функція організації	1	
9	Тема 9. Функція мотивації	1	1
10	Тема 10. Функція контролю	1	1
11	Тема 11. Професійні й особисті якості менеджера	1	
12	Тема 12. Лідерство в системі менеджменту	1	1
13	Тема 13. Управління командною роботою в організаціях	1	1
14	Тема 14. Комуникативний менеджмент в організаціях	1	
15	Тема 15. Сучасні концепції менеджменту та практичні аспекти менеджменту ХХІ ст.	1	
	Всього	14	6

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи студента.

Метою самостійної роботи студента в межах навчальної дисципліни «Вступ до фаху» є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні фахівця вищої кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 65 % (78 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (120 годин).

У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної освітньо-наукової діяльності.

СРС в межах навчальної дисципліни «Вступ до фаху» включає:

- вивчення навчальної літератури за темами та пошук додаткової літератури;
- опрацювання лекційного матеріалу;
- конспектування окремих питань, що не розглянуті на лекційних заняттях;
- виконання практичних завдань за темами навчальної дисципліни;
- написання доповідей та коротких повідомлень до семінарських занять;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять та виконання домашніх завдань;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- виконання індивідуальних завдань (написання рефератів, здійснення наукових досліджень з підготовкою доповіді на науковій студентській конференції та/або публікацією статті (тез доповіді) у науковому збірнику, пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу, підготовка та проведення студентом на практичному занятті міні-лекції, складання словника по курсу, розробка тематичного кросворду, написання реферату, есе за заданою тематикою тощо).

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення даної дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких студент на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Завдання самостійної роботи, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 5.

Таблиця 5

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	заоч на
Змістовий модуль 1. Структурно-логічна схема навчання за спеціальністю 073 «Менеджмент»			
1	Тема 1. Академічна доброчесність в науковому середовищі. I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за планом семінарських занять. III. Написання доповідей та коротких повідомлень до практичного заняття.	6	9
2	Тема 2. Система організації навчання в університеті I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. III. Виконання тестового завдання.	5	7
3	Тема 3. Система організації особистої праці менеджера та етичні проблеми менеджменту. I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за планом семінарських занять. III. Підготовка індивідуального завдання (есе, реферат).	5	7
4	Тема 4. Поняття менеджменту як науки й мистецтва управління. I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за планом семінарських занять. III. Виконання тестового завдання. IV. Повторення матеріалу курсу перед написанням модулів та підготовка до контрольної роботи.	5	7
5	Тема 5. Коротка історія менеджменту. I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за планом семінарських занять. III. Виконати тестове завдання. 1У. Реферат, презентація – школи менеджменту	5	8
		26	38
Змістовий модуль 2. Функціональний менеджмент підприємств та організацій			
6	Тема 6. Менеджмент як вид професійної трудової діяльності. I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за планом семінарських занять. III. Виконати практичне завдання (міні-кейс).	5	7
7	Тема 7. Функція планування I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за планом семінарських занять. III. Підготовка тез наукових повідомлень. 1У. Ситуаційна задача з планування бізнесу	5	7
8	Тема 8. Функція організації I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за планом семінарських занять. III. Виконати тестове завдання. !У.Відеокейс «Google – погляд із середини». Визначення видів менеджменту	5	7
9	Тема 9. Функція мотивації I. Підготовка до практичного заняття.	5	7

	II. Підбір та огляд літературних джерел за планом семінарських занять. III. Виконати практичне завдання (міні-кейс: мотивація до креативної діяльності). !У. Самонавчання курс «Менеджмент» онлайн платформа Прометеус,		
10	Тема 10. Функція контролю I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за планом семінарських занять. III. Виконати практичне завдання.	5	7
	Разом за модулем 2	25	35
11	Тема 11. Професійні й особисті якості менеджера I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. III. Підготовка тез наукових повідомлень. !У. Есе «Мій куми у менеджменті»	5	7
12	Тема 12. Лідерство в системі менеджменту	5	8
13	Тема 13. Управління командною роботою в організаціях I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. III. Опрацювати матеріал щодо поширених методів групової роботи	5	7
14	Тема 14. Комунікативний менеджмент в організаціях I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. III. Повторення матеріалу курсу перед написанням модулів та підготовка до контрольної роботи.	5	7
15	Тема 15. Сучасні концепції менеджменту та практичні аспекти менеджменту ХХІ ст.. I. Підготовка до практичного заняття. II. Підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. III. Написання реферату та підготовка презентації на тему сучасних шкіл та течій у теорії менеджменту !У. Підготовка до тестування за навчальним курсом.	5	8
	Разом за модулем 3	25	37
	Всього	76	110

7. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – виконання індивідуальних завдань (есе, реферат, тези наукових повідомлень).

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

Тематика есе

1. Еволюція шкіл менеджменту
2. Особливості школи наукового управління
3. Особистий внесок Анрі Файоля в розвиток менеджменту
4. Сутність поглядів науковців школи людських відносин
5. Сучасні школи менеджменту
6. Діяльність Пітера Друкера як одного з найвидатніших дослідників менеджменту сучасності
7. Соціальне управління як форма менеджменту
8. Внесок у розвиток світової науки менеджменту українських науковців
9. Роль менеджера в системі управління змінами

- 10.Цифровізація врядування: суть та етапи
- 11.Розвиток організаційної культури та іміджу організації
- 12.Управління організаційними процесами
- 13.Управління внутрішнім та зовнішнім організаційним середовищем
- 14.Роль управлінської структури в менеджменті організації
- 15.Світовий досвід у формуванні управлінських структур
- 16.Еволюційний розвиток управлінських структур
- 17.Особливості управління адаптивними структурами
- 18.Головні елементи структури управління
- 19.Особливості організації комунікаційної взаємодії
- 20.Значення управління комунікаційними каналами в структурі управління
- 21.Практичне використання схем управління в сучасному менеджменті
- 22.Форми управління системою повноважень
- 23.Теоретичні підходи до розуміння повноважень
- 24.Розвиток делегування як методу ефективного управління
- 25.Позитивний та негативний ефект централізації та децентралізації повноважень
- 26.Повноваження та відповідальність як система влади
- 27.Стратегічне управління організацією: задачі, форми, методи
- 28.Значення стратегії для розвитку організації
- 29.Важливість принципів прийняття організаційних стратегій
- 30.Сучасні стратегічні форми управління організацією
- 31.Системний підхід в менеджменті
- 32.Ситуаційний підхід в менеджменті
- 33.Лідерство у колективі: методи, форми, фактори.
- 34.Багатомірні стилі керівництва у сучасному менеджменті
- 35.Фактори впливу на вибір стилю керівництва
- 36.Національні барви стилів керівництва
- 37.Процесний підхід в менеджменті
- 38.Визначення місії організації та її практичне використання
- 39.Вплив цілей організації на її розвиток
- 40.Система цілей організації як форма контролю за її діяльністю
- 41.Сучасні теорії прийняття ефективних управлінських цілей
- 42.Підходи до прийняття ефективних управлінських рішень
- 43.Сучасні моделі колективної розробки управлінських рішень в організації
- 44.Американська модель менеджменту: філософія індивідуальних управлінських рішень
- 45.Сучасні методи контролю за виконанням управлінських рішень
- 46.Трансформація менеджменту в умовах віддаленої роботи
- 47.Головні дослідники мотиваційних процесів в історії менеджменту
- 48.Особливості менеджменту віртуальних організацій
- 49.Реалізація менеджером функції мотивації: проблеми та переваги
- 50.Постать менеджера: ваш кумир – аналіз його компетентностей як історії успіху.

8. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

9. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати знання щодо:

- суті, генези та розвитку теорій менеджменту організацій;
- структури та особливостей функціонування сфери корпоративного управління та адміністрування;
- стандартів, принципів та норм діяльності у сфері функціонального менеджменту;
- розуміння та використання технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень;
- основ цифровізації в управлінській діяльності та управлінні віртуальними організаціями;
- здійснення пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції;
- дотримання правил академічної доброчесності;
- основ самонавчання для здобуття компетентностей soft skills.

10. Засоби оцінювання та методи контролю

Контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Вступ до фаху» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Для визначення рейтингової оцінки курсу дисципліни «Вступ до фаху» поділяється на 3 змістовних модуля та 15 тем.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, захист домашнього завдання, аудиторне розв’язання завдань, тестування.

До основних завдань контролю знань належать:

- оцінювання рівня засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни;
- інформування здобувачів вищої освіти про якість їх роботи над вивченням дисципліни;
- мотивація здобувачів вищої освіти до систематичної активної роботи протягом семестру;
- аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи здобувачів вищої освіти і ефективність навчального процесу в цілому.

Контроль дозволяє вимірювати й оцінювати здобуті здобувачами вищої освіти у процесі навчання знання, уміння та навички, тому він відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Під час вивчення дисципліни «Вступ до фаху» застосовується поточний рейтинговий контроль знань здобувачів вищої освіти. Підсумкове (завершальне) оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється, згідно з встановленим у НУЗП порядком, за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного модульного контролю.

В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Поточний контроль здійснюється в двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- модульний проміжний контроль.

У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувач вищої освіти має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом декана. Порядок такого контролю визначає викладач.

Об'єктом поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- відвідування лекційних та семінарських занять;
- систематичність та активність роботи на семінарських і практичних заняттях;
- виконання обов'язкового завдання для самостійного опрацювання;
- виконання одного з вибіркового завдання для самостійного опрацювання;
- участь в конференціях та олімпіадах.

Контроль систематичності та активності роботи здобувача вищої освіти протягом семестру базується на оцінюванні активності та рівня знань здобувачів вищої освіти при обговоренні питань семінарських занять.

Критерії оцінювання: активність здобувачів вищої освіти в обговоренні питань семінарів вимірюється середнім значенням одержаних впродовж семестру оцінок.

Рейтинговий (модульний) контроль здійснюється у формі контрольних робіт за окремими частинами дисципліни (модулями).

Підсумкове оцінювання знань. Загальна підсумкова оцінка знань з дисципліни складається з суми балів за результати поточного та модульного контролю. До заліково-екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати

в балах за 100-бальною шкалою.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий контроль визначається як середня трьох контролів за перший, другий і третій модулі.

Іспит (залік) проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором здобувача вищої освіти.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів з дисципліни «Вступ до фаху», згідно Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка»* є:

- залік / екзамен;
- поточне усне опитування;
- оцінка виконання практичних завдань;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- курсова робота;
- оцінка виконання та захисту контрольної роботи (для заочної форми навчання)
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- підсумковий контроль у формі екзамену по екзаменаційних білетах.

11. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**, контрольні заходи включають в себе вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Вступ до фаху» включає в себе вхідний, поточний, рубіжний та підсумковий контроль. Також, за окремим наказом ректора, може проводитися ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, захист домашнього завдання, аудиторне розв'язання завдань, тестування.

* Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка» / Укладачі: С.Б. Беліков та ін. Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ, НУ «Запорізька політехніка». 2019. 18 с.

*** Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» / Укладачі: В. Грешта та ін. НУ «Запорізька політехніка», 2021. 41 с.

До основних завдань контролю знань належать:

- оцінювання рівня засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни;
- інформування здобувачів вищої освіти про якість їх роботи над вивченням дисципліни;
- мотивація здобувачів вищої освіти до систематичної активної роботи протягом семестру;
- аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи здобувачів вищої освіти і ефективність навчального процесу в цілому.

Контроль дозволяє вимірювати й оцінювати здобуті здобувачами вищої освіти у процесі навчання знання, уміння та навички, тому він відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Під час вивчення дисципліни «Вступ до фаху» застосовується поточний модульний контроль знань здобувачів вищої освіти. Підсумкове (завершальне) оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється, згідно з встановленим у НУЗП порядком, за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного модульного контролю.

В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Поточний контроль здійснюється в двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- модульний (проміжний) контроль.

У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувач вищої освіти має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття. Порядок такого контролю визначає викладач.

Об'єктом поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- відвідування лекційних та семінарських занять;
- систематичність та активність роботи на семінарських і практичних заняттях;
- виконання обов'язкового завдання для самостійного опрацювання;
- виконання одного з вибіркового завдання для самостійного опрацювання;
- участь в конкурсах, конференціях та олімпіадах.

Контроль систематичності та активності роботи здобувача вищої освіти протягом семестру базується на оцінюванні активності та рівня знань здобувачів вищої освіти при обговоренні питань семінарських занять.

Модульний контроль здійснюється у формі контрольних робіт за окремими частинами дисципліни (модулями). Підсумкове оцінювання знань. Загальна підсумкова оцінка знань з дисципліни складається з суми балів за результати поточного та модульного контролю. До залікової екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою.

	Поточна навчальна діяльність	Робота на лекції	Активна у-ть у дискус.	Презентація	Практичні заняття			Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Разом
					Присутність на прак. занятті	Опанування прак. навичками	Тест. контроль			
1	Зміст. модуль 1	5	20	10	5	20	15	15	10	100
	Тема 1.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 2.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 3.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 4.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 5.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Контрольна робота							15		15
2	Зміст. модуль 2	5	20	10	5	20	15	15	10	100
	Тема 6.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 7.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 8.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 9.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 10.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Контрольна робота							15		15
3	Змістовий модуль3	5	20	10	5	20	15	15	10	100
	Тема 11	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 12.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 13.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 14.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Тема 15.	1	4	2	1	4	3		2	17
	Контрольна робота							15		15

Таблиця 6

Матриця оцінювання за типами активностей здобувачів

Здобувачам може зараховуватися залік за умови представлення авторського сертифікату з проходження курсу «Менеджмент» на освітніх онлайн-платформах Prometheus, EdEra.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Рубіжний контроль, 1 модуль						
T1	T2	T3	T4	T5	Контр. робота	

17	17	17	17	17	15	100
----	----	----	----	----	----	------------

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Рубіжний контроль, 2 модуль						
T6	T7	T8	T9	T10	Контр. робота	100
17	17	17	17	17	15	

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Рубіжний контроль, 3 модуль						
T111	T12	T13	T14	T15	Контр. робота	100
17	17	17	17	17	15	

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
60 -100	60 - 100	зараховано
1-59	незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Гудзь П.В. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент організацій та адміністрування» ОКР «Бакалавр». Запоріжжя:НУЗП, 2022.

2. Гудзь П.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни Вступ до спеціальності» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент організацій та адміністрування» ОКР «Бакалавр». Запоріжжя:НУЗП, 2022.

14. Рекомендована література

Базова література:

Про вищу освіту : Закон України зі змінами від від 01.06.2012, підстава 4496-17 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>.

Статут Національного університету «Запорізька політехніка». URL: <https://zp.edu.ua/uploads/Statut-ZPNU.pdf>

Стратегія розвитку Національного університету «Запорізька політехніка». URL:

<https://zp.edu.ua/strategiya-rozvytku>

Програма розвитку Національного університету «Запорізька політехніка» на 2021-2025 роки. URL:
https://zp.edu.ua/uploads/programa_rozvytku_na_2021-2025_roky.pdf

Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка». URL:
https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N507_vid_10.12.21.pdf

ПОЛОЖЕННЯ про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» URL:

https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

ПОЛОЖЕННЯ про дуальну форму здобуття вищої освіти в Національному університеті «Запорізька політехніка» URL:
https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Pol_pro_dualnu_formu_zdob_vo.pdf

Кодекс академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» URL:
https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

Основи менеджменту : підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. А. А. Мазаракі. Харків : Фоліо, 2014. 846 с.

Менеджмент: графічна і таблична візуалізація : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, І. С. Процик та ін. – 4-те вид., виправл. та доп. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 208 с.

Назарчук Т. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. 560 с

Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. Івано-Франківськ, «Лілея НВ», 2015. 336 с.

Додаткова література:

1. Адізес І. К. Управління життєвим циклом корпорацій. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2018. 496 с.
2. Венс Е. Ілон Маск Tesla, SpaceX і шлях у фантастичне майбутнє. К. : ТАО, 2015. 416 с.
3. Друкер, Пітер. Завдання менеджменту в ХХІ столітті URL <https://pqm-online.com/assets/files/lib/books/druker1.pdf>
4. Лалу Ф. Компанії майбутнього. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2017. 544 с.
5. Масаакі І. Кайдзен: Ключ до успіху японських компаній. К. : Альпіна Бізнес Букс, 2007. 276 с.

6. Шлях до ТАК: як вести переговори, не здаючи позицій / Фішер Р., Юрі В., Петтон Б. ; переклад з англ. Р. Свято. К. : Основи, 2016. 220 с.
7. Форд Г. Моє життя та робота. К. : Наш формат, 2015. 384 с.
8. Шульц Г. Історія Starbucks. Все почалося з чашки кави.../ Г. Шульц, Д. Гордон. К. : Наш формат, 2017. 408 с.
9. Чан Кім Стратегія Блакитного Океану. Як створити безхмарний ринковий простір і позбутися конкуренції / Чан Кім, Рене Моборн. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 384 с.
- 10.Юрик Н.Є. Самоменеджмент : Курс лекцій. Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. 89 с
- 11.Gudz P.W., Gudz M.W. Metody oceny efektywności systemów zarządzania jakością. European Journal of Management and Social Science. 2020. № 1 (2). p. 57-65. URL: https://f177a24f-5bcc-448e-81c2-4c6a152f5183.filesusr.com/ugd/6ba610_933ee218ca3d4374bd0c5985f0694c9a.pdf
- 12.Maryna Gudz* Petro Gudz. B2B clients' estimation of airports' complex service quality. Maryna GUDZ, Petro GUDZ. Ocena jakości usług świadczonych w portach lotniczych przez klientów B2B. Zeszyte Naukowe Politechniki Poznańskiej/Organizacja i Zarządzanie 2020;82:109–126. DOI: <https://doi.org/10.21008/j.0239-9415.2020.082.08>. URL: <http://zeszyty.fem.put.poznan.pl/>
- 13.Kryvovyazyuk, Igor V., Kovalska, Liubov L., Gudz, Petro V., Gudz, Maryna V., Kaminska, Iryna M. Manage business effectively: analysis and forecasting MNC market opportunities. Revista Espacios. Vol. 41 (29) 2020. Art. 7 p. 94-106. ISSN: 0798-1015. URL: <https://www.revistaespacios.com/>
- 14.Факультет економіки та управління НУ Запорізька політехніка. URL: <https://zp.edu.ua/fakultet-ekonomiki-ta-upravlinnya>
- 15.Кафедра менеджменту НУ Запорізька політехніка URL:<https://zp.edu.ua/kafedra-menedzhmentu>

Періодичні видання

Наукові журнали

1. Менеджмент. URL: <http://menagement.knutd.edu.ua/>
2. Економіка. Менеджмент. Бізнес URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/about>
3. Маркетинг і менеджмент інновацій. URL: <https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>
4. Лідерство і менеджмент URL: <https://1economic.ru/journals/lim>
5. Економіст URL: <https://www.economist.com/>.

Інформаційні ресурси

1. Збірник нормативно–правових документів з питань вищої освіти. URL: <http://www.smcae.kiev.ua/library.php?act=book&id=35>

2. Інформаційно–аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном URL: <http://vnz.org.ua/>

Українська Асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти. URL: <https://uamdbе.org.ua/>